

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod č. 12 – Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie Ministerstvom životného prostredia SR ako iniciatívny návrh.

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom predloženého návrhu je, aby v takýchto prípadoch mohlo ministerstvo zabezpečiť uzatvorenie a rekultiváciu skládok odpadov. Náklady na uzavretie a rekultiváciu skládok odpadov budú hradené z účelovej finančnej rezervy. V prípade, ak bude rezerva nedostatočná, ministerstvo použije prostriedky zo štátneho rozpočtu; následne bude od prevádzkovateľa skládky odpadov alebo od inej zodpovednej osoby (napr. právny nástupca prevádzkovateľa) vymáhať náhradu nákladov, ktoré na uzatvorenie a rekultiváciu skládky odpadov zo štátneho rozpočtu vynaložilo. Účelom predkladaného návrhu je ďalej zabrániť špekulatívnym prevodom majetku, ktorými by sa prevádzkovateľ chcel vyhnúť finančnej zodpovednosti za uzatvorenie a rekultiváciu skládky odpadov prostredníctvom nového inštitútu zmeny prevádzkovateľa. Návrh zákona rieši aj prípady nezákonného umiestňovania odpadu fyzickými osobami a podnikateľskými subjektami. Súčasťou predkladaného návrhu sú aj zmeny v oblasti integrovaného povolenia. Návrh ďalej zohľadňuje ciele Plánu obnovy a odolnosti, týkajúce sa oddelenia stavebného konania od integrovaného povolenia a vytvorenia funkčného BAT centra na ministerstve. Zároveň zakotvuje spojenie procesov súvisiacich s posudzovaním vplyvov na životné prostredie s integrovaným povolením do jedného konania. Ich kumuláciou by sa mal skrátiť povolovací proces a predpokladá sa tiež zníženie administratívnej záťaže, spočívajúce v odstránení duplicity niektorých procesov.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.09.2023, okrem vymedzených ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh zákona sa predkladá v nadväznosti na potrebu realizácie krokov spojených s vyhovením požiadavkám, ktoré vyplynuli z konania Európskej komisie o porušení zmluvy č. 2017/2035 podľa článku 258 Zmluvy o fungovaní Európskej únie z dôvodu nedodržania článku 14 písm. a) a b) v spojení s článkom 13 smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov proti Slovenskej republike. RÚZ návrh v medzirezortnom pripomienkovom konaní pripomienkovala pričom rozpor sa v priebehu medzirezortného pripomienkového konania nepodarilo odstrániť.

RÚZ s návrhom zásadne nesúhlasí a navrhuje v legislatívnom procese pokračovať len v minimálnom rozsahu nevyhnutnom na odstránenie infringementu. Ostatné ustanovenia požadujeme z návrhu zákona vypustiť.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Návrh zákona, ktorý bol zaradený na rokovanie HSR je úplne novým znením, ktoré žiadnym spôsobom nekorešponduje so znením, ktoré sme mali možnosť pripomienkovať v rámci MPK, žiadame o jeho opätovné predloženie do MPK v zmysle čl. 14 ods. 8 Legislatívnych pravidiel vlády SR. Sme ochotní akceptovať, ak bude do ďalšieho legislatívneho procesu posunutá len tá časť návrhu zákona, ktorá bude obsahovať výlučne úpravu týkajúcu sa rekultivácie skládok.

V ostatných bodoch novely, ku ktorým sme prezentovali naše výhrady v rámci medzirezortného pripomienkového konania tieto pretrvávajú nakoľko sa rozpory nepodarilo odstrániť. Z uvedených dôvodov RÚZ nemôže predložený návrh zákona podporiť.

2. Zásadná pripomienka k čl. VI.

V prípade neakceptovania našej pripomienky špecificky upozorňujeme aj na problém v súvislosti s jednorazovými plastovými výrobkami, na ktorý sme poukázali už v rámci medzirezortného pripomienkového konania (a ktorý je mimochodom vo vyhodnotení pripomienkového konania nesprávne uvedený ako vyriešený).

Navrhujeme v §75b vypustiť bod 2) tohto paragrafu a nahradiť ho novým znením, ktoré bude sledovať cieľ definovaný v čl. 4. Smernice 2019/904.

Namiesto zákazu navrhujeme postupné znižovanie podielu na celom portfóliu jednorazových obalov prevádzky, tam kde je to možné, a to bez ohľadu na miesto konzumácie potravín a nápojov. Prípadne navrhujeme nastaviť prechodné obdobie a aktuálne upustiť od zákazu a spoplatnenia s cieľom evidencie a preukázateľných aktivít výrobcov znižovať jednorazové plasty.

Odôvodnenie:

Plne si uvedomujeme zámer MŽP SR obmedziť JPV aj v nadväznosti na mnohé dobrovoľné záväzky priemyslu v tejto oblasti.

Samotná smernica 2019/904 nehovorí o okamžitej úplnej eliminácii JPV, ale o znižovaní jeho spotreby. V súčasnosti platný zákaz poskytovať JPV uvedené v prílohe č. 7a časť A konečnému spotrebiteľovi na konzumáciu potravín a nápojov v mieste predaja zavedený zo strany Slovenskej republiky považujeme za opatrenie, ktoré je nad rámec SUP smernice čiže gold plating, a navyše sa podľa nás jedná o diskriminačné a neprimerané prijaté opatrenie (aj v nadväznosti na aplikačnú prax).

V súčasnosti platné opatrenie sa taktiež vzťahuje na všetky prevádzky bez rozdielu a bez analýzy dostupných alternatív v rozpore s úmyslom smernice na postupné zníženie spotreby a nie úplný zákaz poskytovania konečným zákazníkom JPV uvedené v prílohe č. 7a časť A. Okrem iných JPV sme ako problém identifikovali na základe vyššie uvedených argumentov napr. položku: kompozitné poháre na nápoje, kde je podiel plastu do 10 % vrátane, keďže z pohľadu funkčnosti ide o plastový náter, ktorý je kľúčový z bezpečnostného i hygienického hľadiska a tiež zabraňuje presakovaniu nápoja..

Plošný zákaz použitia jednorazových plastov, resp. povinnosť mať v každom prípade ekologickú alternatívu viedol k zvýšenému dopytu po týchto výrobkoch a k nemožnosti zabezpečiť si ich všetkými tými, od ktorých to zákon vyžaduje. Zároveň sme taktiež identifikovali pri niektorých prevádzkach sťažované podmienky na možnosť umývania riadu pre opakovateľné použitie. Zároveň si treba uvedomiť, že alternatívy k plastu sú oveľa nákladnejšie, čo v súčasnej dobe po náročných mesiacoch s prevádzkovými obmedzeniami a utrženými výraznými stratami môže byť pre mnohé prevádzky verejného stravovania neúnosné.

Navrhujeme preto obmedziť zákaz poskytovať JPV uvedené v prílohe č. 7a časť A konečnému spotrebiteľovi na konzumáciu potravín a nápojov v mieste predaja (ako aj mimo neho) a to z dôvodu nedostupnosti vhodných a udržateľných alternatív, ako aj prevádzkových obmedzení (veľkosť priestorov prevádzok) pri prevádzkach verejného stravovania poskytovať a uskladňovať možné alternatívy.

Viaceré európske krajiny pred implementáciou vyššie spomínanej smernice realizovali prieskum realizovateľnosti vhodných opatrení v úzkej komunikácii s dotknutými sektormi, pričom pri transpozícií uprednostnili postupné znižovanie spotreby JPV pri jasne definovaných cieľoch a spôsobe ich napĺňania.

Súčasný zákaz poskytovania JPV konečnému spotrebiteľovi určených na konzumáciu jedál a nápojov na mieste v prevádzkach verejného stravovania tak tieto prevádzky znevýhodňuje a znižuje ich konkurencieschopnosť na trhu.

Zdroj: RÚZ